СӨЙ ГОМЕРНЕ, СӨЙ ХАЛЫКНЫ, СӨЙ ХАЛЫКНЫҢ ДӨНЬЯСЫН!

ДУСЛЫК

ОКТЯБРЬ РАЙОНЫНЫҢ ИҖТИМАГЫЙ-СӘЯСИ ГАЗЕТАСЫ.
ОБЩЕСТВЕННО - ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА ОКТЯБРЬСКОГО РАЙОНА.

Газета 1931 елның 8 июленнән бирле чыга. | №151 (7314) | 17 декабрь, 1991 ел. СИШӘМБЕ | Бәясе 4 тиен.

◇ Бер колхоз хәбәрләре

Алдынгылар

Кузнецов исемендәге колхоз бозау караучылары быел артым алуны сизелерлек арттырдылар. Күп еллар буе биредә Александр Васильевич Граф хезмәт куя. Ул бозауларны бер яшькә кадәр тәрбияли һәм алардан уртача 750 шәр грамм артым ала. Александр Васильевич район күләмендә үткәрелгән терлекчеләр көнендә дә призлы урынга лаек булды.

Анастасия Васильевна Сандимирова да колхозда мактаулы терлекчеләр рәтендә. 14 ел буена эшләү дәверендә ул тәҗрибәле һәм уңган бозау караучы булып танылды.

x x x

Колхозның сөтчелек фермасында да уңганнар эшли. Мәсәлән, Нина Николаевна Глухова ел буена уртача һәр сыердан көнгә тугызар килограмм сөт савып колхозда беренче урынга чыкты. Нина Григорьевна Макарова һәм Мария Ивановна Жирнова икенче һәм өченче урыннарга лаек булдылар. Соңгы елларда бирегә яшьләр дә килә башлады. Оксана Ягуткина икенче ел инде сыер сава. Ә Евгений Рыбаков сыерларга азык ташый.

Н. РЫБАКОВА,
колхозның профсоюз комитеты рәисе.

● *Бер колхоз уңганнары*

Александр Иванович Никифоров — колхозда алдынгы тракторчыларның берсе. Үзенең Т-150 тракторында барлык сөрү эшләрендә дә ул әйдәп баручы. Әйтик, быелгы туңга сөрүдә дә 544 гектар җирне берүзе иңләде һәм колхозда лаеклы рәвештә беренче урынны яулады. Дөрес, колхоз җитәкчеләре бу кампаниягә кызыксындыру чаралары күргәннәр иде. Александр Ивановичка да тырыш хезмәте өчен бер дуңгыз бирелде. Уңган тракторчы бер эштә дә сынатмый. Хәзерге вакытта ул хуҗалыкның төрле тармакларында хезмәт куя: салам ташый, юллар чистарта һәм башка эшләрне үти.

Синдряков исемендәге колхозда яхшы исәптә йөрүче тырыш механизаторлар шактый күп. КамАЗ машинасы шоферы Петр Егорович Тугасев шундыйларның берсе. Ул күп еллар инде биредә хезмәт куя. Нәтиҗәле эше өчен ел саен макталып килә. Мәсәлән, быел шикәр чөгендере ташу буенча районда икенче урынга чыкты һәм авыл хуҗалыгы эшчәннәре көнендә бүләккә лаек булды. Авылда «КамАЗ» булганда зур эшләр башкарырга була. Петр Егорович та, төзексезлекләргә юл куймыйча, чөгендердән соң черемә, вак таш ташыды. Хәзер дә иң җаваплы эшләрдә ул йәдәп баручыларның берсе.

Рәсемдә: П. Е. Тугасев.

Кара. Чагыштыр. Нәтиҗә яса.

Беренче багана — хуҗалыклар исемнәре, икенче — быелның унбер аенда мөгезле эре терлекләрдән алынган уртача тәүлеклек артым, өченче — узган елның шул чорыннан артык яки ким, дүртенче — дуңгызлардан алынган тәүлеклек артым, бишенче — узган елның шул чорыннан артык яки ким.
(Мәгълүматлар 1991 елның 1 декабренә).

Синдряков исем.	615	—	351	—
Ульянов исем.	612	—65	229	+55
«Правда»	548	—146	242	—23
«Восход»	557	+16	289	—15
Мичурин исем.	487	—39	300	+6
«Россия»	597	+71	319	+50
Хафизов исем.	541	+25	284	—24
«Путь к коммунизму»	618	+23	320	—20
Муса Җәлил исем.	524	—64	258	—98
«Родина»	591	—30	341	—5
«Игенче»	630	+9	370	+17
«Большевик»	549	+6	283	—2
«Заветы Ильича»	373	—69	273	—55
«Знамя Октября»	572	+76	154	—59
«Алга»	550	—51	254	+89
«Комбайн»	512	—71	304	+9
XXI партсъезд исем.	530	+20	250	—90
«Татарстан»	489	+8	251	—30
«40 лет Победы»	584	+78	305	—27
«Чишмә»	515	—34	269	+124
«Таң»	487	—129	284	—5
«Москва»	777	+126	337	+129
«Үрнәк»	485	+37	—	—
«Лесная Поляна»	544	—331	—	—
«Кондырча»	544	—90	—	—
Кузнецов исем.	493	+79	—	—
«Заря»	770	+270	—	—
«Чирмешән»	504	—77	—	—
«Ленин юлыннан»	488	+41	—	—
«1 нче Май»	593	—	330	—
«Төрнәс» совхозы	417	—46	225	—29
«Мамык» совхозы	380	—28	257	+1
«Рассвет» совхозы	515	—95	300	—5
«Сөлчә» совхозы	427	—16	216	—39
Мөгезле эре терлек симертү буенча хуҗалыкара берләшмә	545	—265	—	—
«Яшь көч»	694	—	463	+1
Район буенча»	531	—62	336	—2

Ишеттегезме әле...

Хөкүмәт карары белән Болгария Украинаның бәйсезлеген таныды. Бу хакта Болгариянең телеграф агентлыгы хәбәр итә.

*Греция компартиясе ветераны Георгиос Трикалинос вакытында В. И. Ленинның Мәскәүдәге музеена бүләк ителгән портретын кире кайтаруны таләп итте.

*Качаклар проблемасы белән шөгыльләнүче Канада адвокаты Серджио Каррас Канаданың Халыкара радиосына биргән интервьюсында СССРның качаклар саны буенча беренче урынга чыгуы хакында әйтте.

*Мәскәү һәм Вашингтон арасында көчләр тигезлеге сакланган чакта Кытайның йогынтысы гаять зур иде. Хәзер Җир шарында иң куәтле ил булып әверелгән Америка Кушма Штатлары дөньяның хакиме булырга һәм куркытып башка илләрнең эчке эшләренә тыкшынырга мөмкин, дип хәбәр итте Би-би-си радиостанциясе.

*Украина һәм Беларусь белән килешкәннән соң ирекле бәяләр кертү 1992 елның 2 январенә билгеләнә, дип хәбәр итте Россия телевидениесенә Россия вице-премьеры Егор Гайдар. Ул моны, ике бәйсез республиканың үтенечен искә алып эшләнде, диде.

*Шушы көннәрдә Вена килешүләре нигезендә Львовка эретү өчен җибәрелергә тиеш ун танкны урлап киткәннәр. Кавказ арты хәрби округы командующие вазифаларын башкаручы генерал-лейтенант Греков матбугат конференциясе вакытында урлап кителгән танкларның Грузия Республикасы Министрлар кабинеты гаражында булуы һәм анда ремонтланулары хакында әйтте. 7 машина тулысынча төзәтелеп беткән.

*Куба җитәкчесе Фидель Кастро декабрь аена планлаштырылган нефтьне СССРдан ала алмавы хакында белдерде. Илгә бер генә тонна ягулык та китерелмәгән. Кубаның Транспорт министрлыгы автобус, тимер юл һәм һава транспорты хәрәкәтләрен 40 процентка кыскартырга, дигән карарга килде.

*Көньяк Кореяга рәсми визит белән килгән РСФСР Югары Советы Рәисе Р. Хасбулатов, икътисади, сәяси һәм мәдәни өлкәләрдә Россиягә Советлар Союзының күп кенә вазифаларын үз өстенә алырга туры киләчәк, дип белдерде.

*Пакистан Таҗикстан белән икътисади сәүдә һәм мәдәният өлкәсендә күп кенә килешүләргә кул куйды. Бу хәл Пакистан делегациясе Дүшәнбе шәһәренә килгәч булды.

*Исламабадта Әзәрбәйҗан делегациясе Пакистан лидерлары белән очраша. Пакистан, Иран һәм Төркия соңгы вакытларда Урта Азия республикалары белән якынаюга зур тырышлык куялар.

*Михаил Горбачев үзенең француз телевидениесенә биргән интервьюсында, Ленинны Россия традицияләре белән җирләргә кирәклеген әйтте.

*«Тель-Авив Пекин белән төрле өлкәләрдә яхшы һәм дусларча мөнәсәбәтләр урнаштырырга омтыла», дип хәбәр итте Иерусалимда Израильнең премьер-министры Ицхак Шамир Синьхуа агентлыгы хәбәрчесенә.

*Россия һәм Венгрия арасында илчелек мөнәсәбәтләре урнаштыру һәм шулай ук ике ил арасында дуслык мөнәсәбәтләре һәм хезмәттәшлек турында беркетмәгә РСФСР Президенты Борис Ельцин һәм Венгриянең премьер-министры Йожеф Анталл кул куйдылар. Ике ил җитәкчесе дә бу документларга югары бәя бирделәр.

*Якын араларда Әзәрбайҗаннан Мәскәүгә 500 мең шешә шампан шәрабе, 120 мең шешә коньяк, 380 мең шешә шәраб җибәреләчәк. Бу хакта килешү әле агымдагы елның октябрендә, Мәскәү мэриясе вәкиленең Әзәрбайҗан Президенты А. Моталибов белән Бакуда очрашу вакытында ук булган иде.

*1989 елда денатурат, техник спирт, аэрозоль белән агуланып 15 мең 597 ир кеше һәм 3 мең 890 хатын-кыз һәлак булды. 1990 елда шул ук сәбәпләр аркасында 19 мең 182 ир-ат һәм 4 мең 837 хатын-кыз һәлак булды. Агымдагы елда исә аларның саны тагын да күбрәк булыр дип көтелә. Хәзер Мәскәүнең кара базарында бер шешә аракының бәясе 80 сум тора.

*Россия парламенты бәйсез дәүләтләр бердәмлеге турындагы килешүне ратификацияләде.

*Элекке Көнчыгыш Германиянең элекке җитәкчесе Эрих Хонеккер гвардиячеләр сагы астында Чечен Республикасында яши ала. Җирле газеталар хәбәр иткәнчә, Президент Җоһар Дудаев ил президенты Михаил Горбачевка телеграмма җибәрде. Ул анда Эрих Хонеккер әфәндегә сәяси сыену урыны бирәчәген белдерде.

ХЕЗМӘТЕН ХӨРМӘТЛӘП

Совет матбугаты өлкәсендә озак еллар һәм нәтиҗәле хезмәтләре өчен «Дуслык» район газетасы җаваплы секретареның чувашчага тәрҗемә буенча урынбасары Зоя Ивановна ЯЛЛИНА ТССР информация һәм матбугат министрлыгының Мактау грамотасы белән бүләкләнә.

Игенче үги булмаска тиеш

Бүген авыл язмышы турында сүз алып барганда, ихтыярсыз рәвештә утызынчы еллар башы күз алдына килеп баса. Ул чакта крестьян күңелен колхозга керү-кермәү борчыган булса, хәзер киресенчә, чыгу-чыкмау мәсьәләсе кыткыллый. Хакыйкатьне танырга кирәк, чыгарга, мөстәкыйль көн күрергә теләүчеләр юк диярлек, күмәк хуҗалык итү елларында крестьянның күңеле җирдән бизеп өлгерде. Моның төп хикмәте авылның, колхозның дистәләргә еллар буе үги ул хәлендә калуында. 60 нчы еллар башына кадәр крестьян хезмәтенә бик аз түләнде. Гарантияле түләү кертелгәч тә ул эшчедән хезмәт хакын ким ала. Җитештерелгән продукция арзан бәя белән дәүләткә сатыла. Элеккесен әйтмим — бүген дә шулай.

Мин үзем колхоз чорында туып үскән кеше. Авылда хезмәт юлымны тракторчыдан башлап рәискә кадәр булган баскычны үттем. Мактанып әйтү булмасын, хуҗалык экономикасын күтәрү өчен хәлдән килгәнчә тырыштым. Колхозның финанс хәле мин рәис чакта ныгыды, башка күпчелек хуҗалыклардан аермалы буларак шактый еллар инде үз акчабыз исәбенә яшибез. Моңа ирешү өчен һәр тиенне саклап тотарга, һәр төр чыгымнарны экономияләргә туры килде. Ел саен элекке бурычларны да түли бардык. Өстәвенә, хуҗалыкка, экономик хәле тотрыклы дип, шактый вакыт продукция өчен дотация бирмәделәр. Башка колхозларның озак сроклы бурычлары гамәлдән чыгарылды, без исә тиенләп җыйганнан аның күп өлешен түләдек.

Бүгенге көндә, күпме сөйләсәк тә, колхозчылар үги ул хәлендә калуын дәвам итә. Былтыр икмәк бәясе якынча 2 тапкырлар артты, аның каравы техника 3—5 мәртәбә күтәрелде. Бер генә мисал. Элек шикәр чөгендере комбайны КС-6 21 мең сум чамасы тора иде, хәзер 80 меңнән узып китте. Башка төр техника да шулай. Авыл хуҗалыгы продукциясенә бәя аз үсү өстенә аны арттырып һәм сыйфатлы саткан өчен өстәмә түләү бетерелде. Элек колхозларга гел зур табыш китергән чөгендернең дә файдасы кими бара. Шикәрлелеге тиешле нормада булмаса да, чүпле, яфраклы булса да бәя чигерелә. Иг, сөт белән дә шулай. Ләкин бер нәрсәгә игътибар итми булмый: теләсә нинди продукция җитештерсә дә эшкәртүче предприятие түгел, бары колхоз гына зыянга эшләргә мөмкин.

Икенче мөһим мәсьәлә социаль проблемаларга бәйле. Шәһәрдә балалар, мәдәният учреждениеләре, башка шундый объектлар күбесенчә бюджет исәбенә корыла. Авылда исә зур күпчелек чыгым колхоз исәбенә каплана. Бу учреждениеләрне тоту, ремонтлау өчен дә еш кына безгә ярдәм сорап мөрәҗәгать итәләр. Булышмый булмый, ләкин, әлеге дә баягы, хуҗалык кассасына суга. Анда акча исә санаусыз түгел, һәр тиене исәптә.

Колхоз җитештергән продукциясен продналог рәвешендә сата. Ул ныклы һәм, әйтергә кирәк, арзан бәя белән китә. Бу төр продукция барлык җитештерелгәннең 70 проценты чамасын алып тора. Моннан тыш дәүләт заказын да үтәү зарури. Ә хуҗалыкның үз ихтыяҗлары?! Мисал өчен газ кертү өчен торбалар алырга бартер алмашы тәртибендә ит сорыйлар. Анда бирсәң план үтәлми һәм бу планга да керми. Икенче оешмага барсаң алмашка шикәр комы сорыйлар. Аны кайдан алырга? Бирмисең икән — эш тора.

Колхозларның бүгенге хәле шундый. Аларны якламасаң, материаль ярдәм күрсәтмәсәң акчасы булганнары да шулай дәвам итсә тиз бөләчәк. Эшчәнлеген уңышлы дәвам иттерү өчен, беренче чиратта, аларга ирек, ягъни мөстәкыйльлек бирү кирәк. Бу мәсьәләнең бер ягы. Икенчесе, ул җитештергән продукцияне сатып алу бәяләре промышленность товарлары, төзелеш продукциясе белән пропорциональ үсә барырга тиеш. Болар зарури, чөнки бүгенге көндә авыл хуҗалыгы продукциясенең зур күпчелеген алар җитештерә. Колхозны бүген үк таркату экономикасы барлык җепләреннән дә сүтелә барган илдә катастрофа китереп чыгару ихтималы бар.

Болай дигәч тә, менә колхоз системасына ябышып ятучы гына итеп кабул итүләре бар. Күмәк хуҗалык итүнең бүгенге формасы, дистәләрчә еллар буена тупланган тәҗрибә күрсәткәнчә, үзен акламый. Төп сәбәп авыл кешесенең хезмәтенә мөнәсәбәтендә. Бу хакта алда сөйләсәм дә, тагын әйләнеп кайтам. Күптән түгел генә мондый хәл килеп чыкты. К-700 тракторына ашлама ташырга наряд бирелде. Әрҗәләре яңа, бер ел чамасы гына файдаланылган. Әмма анда минераль ашламаны калтару мөмкин түгел, иселә. Бу факт техникага мөнәсәбәтне ачык чагылдыра, үзем тапкан мал түгел, колхозныкы жәл түгел, дигән такмактагыча карашны раслый. Мондый мөнәсәбәт белән базар экономикасы шартларында яшәп булмый. Димәк, хуҗалык итү формасын үзгәртү зарури.

Авыл кешесе җирнең чын хуҗасы итеп сизсен өчен ни эшләргә, кайсы юлны сайларга? Фермер хуҗалыкларын кулай саныйлар. Ләкин аңа алынырга теләүчеләр бик сирәк. Моның өчен тиешле техника юк әле. Крестьян җиң сызганып бу эшкә алынудан курка: материаль хәлен яхшыртса, икенче төрле әйткәндә, баеп китсә яңадан кулак итеп сөрмәсләрме? Җир эшкәртергә алын[...] крестьян да колхоз кеб[...] дәүләтнең үги улына ә[...] релмәсме — шул да б[...] чый. Күмәк хуҗалыкн[...] тагын бер ягы бар; эл[...] ке-салынкы эшләсә [...] гарантияле хезмәт ха[...] бара. Фермер хуҗалы[...] оештырса, вакыт бел[...] санашмый эшләргә, [...] чаны чын мәгънәсе[...] җиргә тозлы тирен тә[...] зып алырга туры ки[...] чәк ич.

Авылга үги караш б[...] не бүгенге хәлгә китер[...] җиткерде, икмәгебез [...] башка авыл хуҗалы[...] продукциясе илне ту[...] дыру өчен җитешми. Ш[...] ңа җиргә мөнәсәбәтн[...] үзгәртү зарури. Колх[...] каламы, ассоциация [...] шамы, башка төр күм[...] хуҗалык итү система[...] кертеләме — аны хал[...] дөресе крестьян үзе [...] итсен. Ләкин бер нә[...] хак — ялгыз крестьян [...] на моны күтәрә алм[...] күмәк форманы сакл[...] кирәк. Ә аннан да [...] авылга һәм крестьян[...] үги ул итеп карамас[...] тулы мөстәкыйльлек [...] рергә кирәк. Тук[...] продуктлары муллыгы[...] юл шулар аркылы гы[...] минемчә.

В. ДАУТОВ,
Ульянов исемендәге [...]
колхоз рә[...]

Мәктәп темасына

Тел — милләтнең киләчәге

Тел — милләтнең саклану, яшәеше дигән сүз. Туган телен белмәгән, әдәбиятын, музыкасын аңламаган, күңелендә милли моң, аһәң тоймаган бала маңкорт булып үсә, игелексез, мәрхәмәтсез шәхес булып формалаша. Бүгенгә кадәр без шушы хакыйкатькә күз йомып килдек. Шөкер, заманалар үзгәрә, милләтебезнең киләчәктә дә яшәве өчен шартлар туа. Шәһәр мәктәпләрендә татар теле укыту кертелде.

Соңгы елларда безнең өченче мәктәптә дә татар теле дәресләре укытыла. Аны махсус класс- кабинетта алып барабыз. Ул кабинетны татар әдәбияты классиклары, укыту-методик әсбаплар белән җиһазладык. Милли киемнәр һәм башка шундый әйберләрдән махсус почмак та булдырдык. Балалар халкыбызның тарихын, традицияләрен кече яшьтән күреп үссә милли горурлык хисен гомер буе саклаячак ич.

Мин үзем башлангыч классларда татар теле дәресләрен алып барам. Алдан ук әйтеп куярга кирәк, авыр бу хезмәт. Хикмәт шунда ки, балаларның туган телне белү дәрәҗәсе төрле: берничәләре иркен сөйләшә; арада исә берни аңламый утыручылары да бар. Бала гаепле түгел, гаиләдә, балалар бакчаларында гел рус телендә аралашкач, ул ни эшләсен. Шуны исәпкә алып аларның һәркайсы белән индивидуаль эшләргә туры килә. Сөйләм телен үстерү, туган телдә фикерләү күнекмәләрен арттыру өстендә эшлим. Сүзлек диктантлары сүз байлыгын арттыруга булышалар, чөнки бала аны хәтерендә нык саклый.

Өлкән классларда татар телен нигездә Сания Галимҗановна Миңнеголова алып бара. Укучыларның хәзерлек дәрәҗәсеннән чыгып ул да һәр балага сәләтенә кереп якын килә.

Дәресләрдә һәм класстан тыш та милли җырлар өйрәнәбез. Бу балаларның узаңы үсүгә дә музыкаль сәләтләрен ачуга да булыша.

Укучыларның фикерләвен, белем дәрәҗәсен үстерүдә класстан тыш чаралар да зур урын тота. Г. Тукай кичәсен үткәргәндә, мәсәлән, рус балалары да катнашты. Укучылар истәлекле даталарга һәм башка чараларга багышлап стена газеталары чыгаралар. Аны укучылар кызыклы итеп хәзерләргә тырышалар. Билгеле инде, балалар аны теләп укыйлар.

Милли телне үзләштерү юнәлешендә кыенлыклар, киртәләр дә күп әле. Шуларның кайберләренә генә тукталам. Бала мәктәпкә туган тел буенча күнекмәләр, хәзерлек белән килергә тиеш. Моның өчен балалар бакчасында күп хәзерлек алып бару зарури. Әмма, алда әйткәнемчә, күп бала шундый запассыз килә әле. Татар телен үстерү өчен күргәзмә әсбаплар җитешми, аларны табып та булмый. Бу кимчелекләр төзәтелсә, яшь буынга туган телен өйрәтү күпкә уңышлырак башкарылыр иде.

Р. СӨЛӘЙМАНОВА,
шәһәрнең өченче урта мәктәбе укытучысы.

Молдова борынгыдан ук үзенең чүлмәкчеләре белән дан казана. Элек бу эш ирләр привилегиясе саналган. Бүген бу бөтенләй үк алай түгел. Унгеньдагы чүлмәк заводында нигездә хатын-кызлар эшли. Алар бик матур әйберләр ясыйлар.

Рәсемдә: Лидия Ланда чүлмәкчеләр гаиләсендә үскән һәм бүген гаилә традициясен дәвам итә.

ТАСС фотохроникасы.

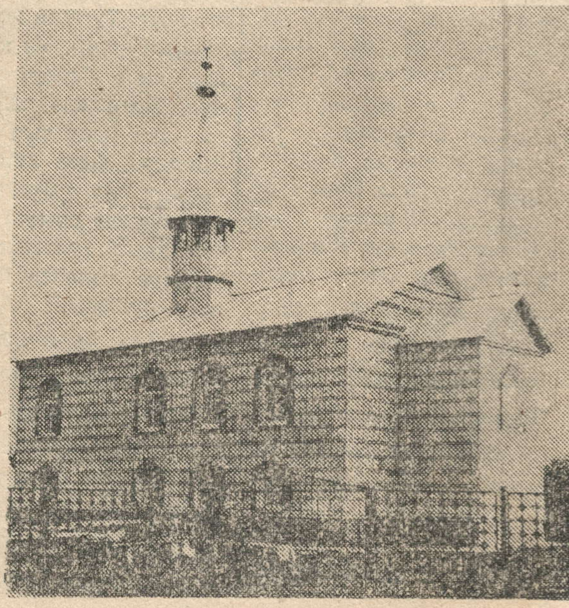

Авылыбызның иң абруйлы картларыннан берсе, сугыш һәм хезмәт ветераны Әхмәтҗан ага Айсин турында сөйлисем килә.

Безнең тирә-ягыбызда; шөкер, намуслы, эшчән, чын мәгънәсендә кеше булганнар җитәрлек. Без аларның олы җанын, кешеләр турында кайгыртучанлыгын күреп, үзебездә тоеп яшибез. Әхмәтҗан аганы мин шундыйларның берсе дияр идем. Авыл халкының күптәнге хыялы булган мәчет төзү эшенә ул үзе теләп алынды. Бу эшне башкарып чыгу, әлбәттә, җиңел булмый аңа. Күп тапкырлар Уфа — Казан юлларын таптарга, төрле каршылыкларны җиңәргә туры килә. Биредә аның зур оештыру сәләте [...] ачык күренде. Менә, [...] һәять, бу изге эшнең [...] тиңкәсе булып, авылыб[...] күрке — мәһабәт мәчет [...] насы калкып чыкты.

Әхмәтҗан агага авы[...] дашларының рәхмәте ч[...] сез.

Мәчет төзүдә Әхмәтҗ[...]
ага[...]
Иәреде башлап.
Халык өчен хезмәт ит[...]
Бар эшен ташлап.

Оештырды һәрбер эш[...]
Барын да үзе.
Рәхмәт иңсен инде а[...]
Бу халык сүзе.

Р. МАСЛАХОВ

Киекле авылы.

Төп таләп — тәгәллек

Статистик материалларны анализлау һәм әзерләү бүлеге. Районның статистика бүлегенә караган әлеге бүлек район эшчәнлегенең төрле тармаклары буенча үзвакытында объектив отчетлар җыю һәм аларны эшкәртеп, тармак эшчәнлегенең реаль торышы турында мәгълүматлар бирү белән шөгыльләнә. Коллектив статистик, аналитик, тикшерү эшләре буенча планда каралган һәр чараны җиренә җиткереп үти. Бүлектә үзара киңәшеп, киңәшләшеп эшләү гадәткә кергән, нәкъ шул сыйфат безгә уңышка ирешергә булыша да. Коллективның күптәннән эшләп тәҗрибә туплаган хезмәткәрләре бар. Өлкән экономист Наталья Анатольевна Белова, экономист Фәния Шәрифовна Сафиуллина — нәкъ шундыйлардан. Наталья Анатольевна бездә 6 ел эшли инде. Мәләкәс авыл хуҗалыгы техникумын тәмамлаган бу белгеч гаҗәеп тактлы, кешеләр белән дустанә мөнәсәбәт саклый ала. Үз белгәнен иренмичә уртаклаша алуы, киңәшкә килгән яшьләргә карата сизгер, ярдәмчеллеге өчен аны коллективта хөрмәт итәләр. Ә Фәния Шәрифовнаның төп сыйфаты исә — төгәллек, таләпчәнлек. Бездә 15 ел эшли инде ул, шул вакыт эчендә читтән торып Чабаксар план-экономика техникумын тәмамлады. Ул — терлекчелек һәм сөтчелек продуктларын әзерләү тармагы буенча экономист. Үз эшен гаҗәеп яхшы белә, хезмәтенә намуслы карый һәм башкалардан да шундый ук җитдилек, җаваплылык таләп итә ул.

Хәзер ел ахыры бүлек өчен иң мәшәкатьле, эшле вакыт. Әмма хезмәткәрләр һәрвакыттагыча бу саннар, күрсәткечләр дөньясында төгәл ориентлашып, объектив мәгълүматлар туплауны максат итеп эшлиләр.

М ХИСМӘТУЛЛИНА,
статистика бүлеге начальнигы урынбасары.

Матурлыкны саклаучылар

Күптән түгел Мәскәүдә Бөтенроссия табигатьне саклау җәмгыятенең IX съезды булып узды. Инде газетабызда хәбәр ителгәнчә, табигатьне саклау җәмгыятенең Октябрь район Советы председателе урынбасары Нина Александровна ГЫЙЛӘҖЕВА безнең районнан вәкил булып барган иде. Бүген ул үзенең съездда алган тәэсирләре белән уртаклаша.

Экологик һәлакәт зонасы дигән сүзне торган саен ешрак ишетәбез. Билгеле, безнең район мондый зонага керми әле. Шулай да бу өлкәдә үз проблемаларыбыз бар: челтерәп аккан чишмәләр юкка чыга, кечкенә елгалар кибә. Аерым җитәкчеләрнең ашлама һәм агу химикатлар саклауга җавапсыз каравы нәтиҗәсе бу. Елга, күл, буалар тирәсенә урнашкан фермалардагы эшәке сулар, кагыйдә буларак, сулыкларга ага. Шәһәр һәм авылларны яшелләндерүне генә алыйк. Бу эш бөтенләй алып барылмый дию дөрес булмас иде. Мәктәп яны участокларына роза, җиләк-җимеш куаклары кайтарыла. Алар быел гына да 2 мең сумлык сатып алынды. Бутаихада, Яңа Иглайда чишмәләр торгызыла. Болар өчен 1000 сумга якын акча тотылды. Әмма башкарылган эшләр ихтыяҗны канәгатьләндерерлек түгел әле.

Күп кенә табигатьне саклау мәсьәләләрен урыннарда хәл итеп булыр иде. Тик әлеге дә баягы средствога төртеләсең. Аларны кайдан алырга? Җәмгыять членнарыннан взнос җыюдан кергән сумманың да 40 проценты үзәккә күчерелә иде. Илнең аз санлы, мәсәлән, Якутия, Магадан кебек төбәкләре дә безнең средствога яшәде. Аларда флора һәм фауна ягыннан хәлләр әйбәт түгел. Шуңа күрә дә съезд көн тәртибендә взнос иң беренче һәм әһәмиятле мәсьәлә булып торды. Шунысы куанычлы, хәзер үзәккә взносның 3, республика фондына 4 проценты гына күчерелә, ә калган сумма үзебездә калдырыла. Моннан тыш взносның күләме дә арта. Ул олылардан 1 сум, укучылардан 20 тиен итеп билгеләнде.

Съездда җәмгыятьнең яңа Уставы кабул ителде. Бүгенге көндә иң мөһиме — безнең берләшмә ярдәмче оешма дип табылды. Без шәфкатьлелек акциясендә актив катнаштык. Мәсәлән, мәктәп-интернатка табигатьне саклау почмагы бизәү өчен 600 сум акча бүлдек.

Тагын шуны да әйтергә кирәк. Табигатьне саклауның дәүләт комитеты төзелгәч безнең җәмгыятьнең төп эшчәнлеге халык арасында пропаганда, аңлату эше алып баруга юнәлдерелде. Әмма бу без төрле тәртипсезлекләргә бармак аша карап, гаепleләргә җәза бирмәячәкбез дигән сүз түгел. Районда табигать ресурсларына зыян китерүнең һәр факты буенча акт төзеләчәк һәм соңыннан ул административ комиссия утырышында каралачак.

Болардан тыш, без үз эшебезне табигатьне саклау дәүләт комитеты вәкилләре белән тыгыз элемтәдә алып барачакбыз. Шулай булырга тиеш тә. Чөнки безнең максатыбыз, омтылышларыбыз уртак бит. Җирне, аның байлыкларын гына түгел, киләчәк буын өчен сафлык, матурлыкны сакларга тиеш без.

Съезд эше киеренке барды, барлык мәсьәләләр дә актив тикшерелде. Һәр чыгыш конкрет проблемаларны хәл итүгә корылган иде һәм алар эшлекле карар кабул итәргә булышты да. Съезд азагында анда катнашучылар Россиянең барлык гражданнарына Мөрәҗәгать кабул иттеләр. Һәм мәкаләмне андагы юллар белән тәмамлыйм: «Без төрле илләрдә яшәсәк тә, культурабыз, милләтебез, экономик үсешебез, дәүләт билгеләмәләребез белән төрле булсак та барыбыз да бердәм табигать киңлегендә, гомуми атмосфера, елгалар һәм океаннар, диңгезләрнең бердәм системасы бүленеше астында яшибез. Әмма гомуми өебез чиста, яшел, сәламәт булсын өчен барыбыз да җаваплы. Табигать язмышы безнең кулда! Моны онытмыйк!

Аның кайгыртучан хуҗалары булыйк!» — диелгән юллар бар мөрәҗәгатьтә. Әйдәгез, барыбыз да шуңа кушылыйк!

Шамил Исмәгыйлевич Хисмәтуллин — үзенә йөкләтелгән вазифаны тулы һәм төгәл башкарырга күнеккән кеше. Дистә елдан артык ул «Норлатнефть» НГДУсының технологик-транспорт идарәсендә автобус йөртүче булып эшләде. Анда да хезмәтен күңел биреп үтәде. Хәзер ул контроль-үткәрү пунктында механик хезмәтен башкара. Техниканың юлга төзек чыгуы, ышанычлы эшләве аңа да күп бәйле. Һәр шоферның чираттагы рейска чыгуы алдыннан машинасын җентекләп тикшерә ул.

Рәсемдә: технологик транспорт идарәсе автомеханигы Ш. И. Хисмәтуллин.

Ничек яшисең, ветеран?

Һәркайсыбызга мәгълүм инде, сугыш ветераннары көннән-көн азая, димәк, сугыш афәте белән күзгә-күз очрашып, бүгенге көндә үк җәрәхәтләреннән изаланган картлар, карчыклар арабыздан китә бара. Аларның кадерен белү турында күпме генә сөйләсәк тә, байтак нәрсәләр сүздә генә кала әле. Хезмәт ветераннары белән дә шундый ук хәл. Күптән түгел «Норлатнефть» НГДУсының ветераннар советында барган отчет-сайлау җыелышында булган кешеләрнең күңеленә нәкъ шундый уйлар килер иде. Дөрес, бу предприятие ветераннарының хәле башкаларга караганда уңайрак та: предприятиенең мөмкинлекләре зур, кулыннан килгән ярдәмне күрсәтергә тырыша. Тик ветераннарның дулкынлы, хәтта ярсулы чыгышлары буенча шуны әйтергә була: хәл иткеч проблемалар җитәрлек әле.

НГДУ ветераннар советы 1986 елдан бирле яши башлады, хәзерге вакытта 209 пенсионерны берләштерә, шулардан 21се сугыш ветераны, 15се сугыш һәм хезмәт инвалиды, калганнары — хезмәт ветераннары. 41 кеше әле эш урыннарын ташламадылар, НГДУның 17 бүлекчәсендә хезмәт куялар. Совет членнарының тормыш итү географиясе шактый киң, анда Самара өлкәсендә, Чирмешән районында һәм, әлбәттә, Октябрь районының төрле торак пунктларында яшәүчеләр бар.

Советның төп бурычы — «Кайгырту» комплексы программасын тормышка ашыру, ягъни барлык ветераннарны, аеруча сугыш ветераннарын фатирлар белән тәэмин итү, торак-көнкүреш шартларын яхшырту һәм башка ярдәм күрсәтү. НГДУ тарафыннан ветераннарга карата сизгерлек ярдәм килә. Әйтик, соңгы вакытта гына эшчеләр, хезмәткәрләр белән бергә аларга да 400 әр сум ярдәм бирелде, юбилей даталары өчен бүләкләргә 2975 сум акча бүленде. Профком исеменнән материаль ярдәм итеп 331әр сум акча, санаторий-курортларда ял итәргә, профилакторийларда дәваланырга теләүчеләргә 1991 нче елда гына 23 путевка бирелде. Соңгы ике елда дүрт кеше фатир алды.

Ләкин алда саналган нар ветераннар турында һәрьяклап кайгыртыла икән, дигән сүз түгел, әлбәттә. Бу фикерне җыелышта ясалган борчулы, зарлы чыгышлар тагын бер кат раслады. Бигрәк тә алар үзләренең социаль-көнкүреш шартларын яхшырту буенча берни дә эшләнмәве турында сөйләделәр һәм барлык зарларын НГДУның торак-коммуналь хуҗалыгы начальнигы Р. Ф. Хаҗимуратовка юлладылар. Нефтьчеләр урамында торучы ветераннарның йортларында хәлләр аеруча мөшкел. Мәсәлән, А. Я. Сергеева, А. П. Иванов шунда яшиләр. Биредә йортлар салынганнан бирле — өч дистә еллар артык ремонт күрмәгәннәр.

Ветераннарны продуктлар белән дә үзвакытында тәэмин итү оештырылмаган. ОРС та, райпо ягыннан да бу мәсьәләдә тәртип юк. Җыелышта сәүдә хакында чыгышлар аеруча кискен төс алды.

Бәяләрне күтәрү белән пенсионерларның яшәү дәрәҗәсе кирәк булган минимумнан 95 процентка кимрәк. Билгеле, мондый күренеш килешмәктә хәерчелек белән яный. Шуңа күрә НГДУ начальнигының экономика буенча урынбасары Ф. Х. Зарипова үзенең чыгышында аз күләмле пенсия алучыларга өстәмә түләүгә мөмкинлекләр эзләп карау турында җылы сүзен әйтте.

Пенсионерлар, ветераннарга телефон да иң кирәкле нәрсә булып тора. Тик аңардан күбесе мәхрүм. Сугыш ветераннары элемтә узелы начальнигы Р. Ә. Гайфетдиновның ветераннарга карата битарафлыгы хакында сөйләделәр. Әйтик, А. П. Иванов, Д. К. Васильев күптән инде өйләренә телефон кертү теләге белән йөриләр. Ләкин һәрвакыт үтенечләре бушка китә. Аларның бәхетсезлегенә каршы, җыелышта элемтә узелыннан хәтта бер вәкил дә юк иде.

Җыелыш бик җанлы барды, соңыннан катнашучылар өчен мул табын әзерләнгән иде, бүләкләр бирелде. Ветераннар канәгать калдылар.

Г. АЛЬКОВ,
НГДУның ветераннар советы рәисе.

Дус гаиләдә

Людмила Борисовна Плохова Норлат җылылык челтәрендә унөч ел эшли инде. Ул коллектив членнары белән уртак тел таба, яшьләрнең чын остазы. Күп еллардан бирле инде оператор булып эшли, ел саен үз һөнәренә 2—3 кешене өйрәтә.

Иптәш Плохова сәламәтлеге какшау сәбәпле диспетчер булып күчкәч, аның урынына өлкән оператор итеп кемне куярга дип баш ватмадылар биредә. Аның урынына Людмила Борисовнаның шәкерте Александр Николаевич Камашов басты.

— Безнең коллектив әйбәт, тату, бер-берсен ярдәмчесез калдырмый, һәрчак кулыннан килгән ярдәмне күрсәтә, — ди Людмила Борисовна.

Аның гаиләсе турында да тик мактау сүзләре генә ишетәсең. Аның ире Александр Семенович Норлат разведка бораулавы идарәсендә эшли.

— Ирем әйбәт кеше, — ди елмаеп Людмила Борисовна, — ул безнең терәгебез, һәр эштә булыша. Улым Сергей да әтисенә ошаган. Өй эшләрен атна уртасында башкарабыз. Ә ял көннәре бергәләп ял итү өчен әйбәт була.

Сергей шәһәрнең икенче мәктәбен көмеш медальгә тәмамлады, хәзер Казан Дәүләт педагогия институтының тарих-филология факультетында уңышлы гына укый.

— Эш сөючән, намуслы, ярдәмчән иптәш, — ди Л. Б. Плохова турында профком председателе Людмила Семеновна Феоктистова.

Е. ИЛЮШКИНА.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

СИШӘМБЕ
17 ДЕКАБРЬ
КАЗАН КҮРСӘТӘ

18.50 «Барысын да беләргә телим». Киножурнал.
19.00 «Татарстан».
19.30 «Телебиржа».
20.15 «Әлли-бәлли-бәү».
20.25 «Дуслык көйләре». Аксубай районы үзешчәннәре чыгышы.

I ПРОГРАММА

6.30 «Иртә».
9.05 Нәфис фильм премьерасы. «Шеф, өрәк бу замокта».
10.20 «Эйранда—Себер».
10.30 «Балалар сәгате».
11.30 «Футбол күзәтү».
12.00 «ТЯХ».
14.25 «Хөрлек».
15.00 «ТЯХ».
15.10 Останкиноның концерт студиясендә академик М. Амосов белән очрашу.
15.30 «Үзеңә юл». Нәфис фильм. 1 нче серия.
16.45 «Чемпионнар белән бергә».
17.30 «Балалар музыка дәресе».
17.45 «Мавыгучылар дөньясы».
18.00 «ТЯХ».
18.20 Хәзерге заман сәнгать музее төзү мәсьәләләре турында.
19.00 «Күзәтү ноктасы».
19.30 «Антреприза» студиясе тәкъдим итә...»
19.35 Нәфис фильм премьерасы. «Шеф, өрәк бу замокта».
21.00 Информацион программа.
21.35 «Телевизион танышу».
22.45 «Рафаэлла Карра җырлый» (Италия).
23.30 «ТЯХ».
23.55 «Фулл-контакт Каратэ һәм кикбоксинг».

II ПРОГРАММА

8.00 Иртәнге гимнастика.
8.20 Мультфильм.
8.30 Француз теле. 1 нче уку елы.
9.00 Француз теле. 2 нче уку елы.
9.30 «Компьютер белән диалог».
10.00 Ритмлы гимнастика.
10.30 «Соңгы елъязма».
11.00 «Бишенче тәгәрмәч».
13.00 А. Шнитке. Фортепиано белән кыллы оркестр өчен концерт.
13.25 Документаль фильмнар.
14.20 «Сезнең өчен җырлыйм».
17.00 «Сәяхәтчеләр клубы».
18.00 «Ерак Көнчыгыш». Телекүзәтү.
23.00 «Хәбәрләр».
23.20 Реклама. Иртәгәсе өчен астрологик прогноз.
23.25 «Петербург могиканнары». Алиса Фрейндлих— «Идиалистка»да А. Володина.

ЧӘРШӘМБЕ
18 ДЕКАБРЬ
КАЗАН КҮРСӘТӘ

18.20 «Ут һәм кешеләр». Халыкка янгын куркынычсызлыгы турында.
18.35 Кинореклама.
18.40 Р. Аббязов җитәкчелегендәге оркестр уйный.
19.00 «Татарстан».
19.30 «Турыдан-туры элемтә».
20.20 «Әлли-бәлли-бәү».
20.30 Тапшырулар программасы.

I ПРОГРАММА

6.30 «Иртә».
9.05 Нәфис фильм премьерасы. «Ком өстендәге йорт».
10.30 «Чемпионнар белән бергә».
11.15 «Балалар музыка клубы».
11.30 Хореографик картина.
12.00 «ТЯХ».
12.10 «Нәрсә? Кайда? Кайчан?»
13.20 Документаль фильм премьерасы.
15.00 «ТЯХ».
15.10 «Бүген һәм теге чакта».
15.40 «Үзеңә юл». Нәфис фильм. 2 нче серия.
17.00 «Балалар сәгате».
18.00 «ТЯХ».
18.20 Мультфильм.
18.50 «Безнең заман герое». Очерк.
18.50. «Мавыгучылар дөньясы».
19.05 «Сәяси тикшеренүләр». 60 нчы еллардагы диссидентлар хәрәкәте.
19.35 Нәфис фильм премьерасы. «Ком өстендәге йорт».
21.00 Информацион программа.
21.35 «Циркны һәркем ярата». Юрий Никулин белән очрашу.
22.20 «Чәршәмбедәге милләүшәләр яки «Корабль йөзә».
23.20 Документаль фильм премьерасы.

II ПРОГРАММА

8.00 Иртәнге гимнастика.
8.15 Мультфильм.
8.35 Немец теле. 1 нче уку елы.
9.05 Немец теле. 2 нче уку елы.
9.35 «Менеджерлар мәктәбе».
10.05 Г. Ибсен.
11.00 «Фриулидан озын юл». Документаль фильм.
12.00 «Китап җене кагылу».
12.15 «К-2» тәкъдим итә...
13.00 Евгений һәм Саша Могилевскийлар уйный (фортепиано).
14.15 Документаль фильм.
17.00 «Менеджерлар мәктәбе».
17.30 «Компьютер белән диалог».
22.25 «РСФСР Югары Советы сессиясендә.
22.55 Реклама.

Сәхнә йолдызлары—бәйге уртасында

Рәсемнәргә карагач, күпләр бу йолдызларның кемнәр икәнлеген таныгандыр инде. Әйе, фотодагы бу җырчылар милли эстрадабыз күгендә балкып килүче йолдызлар Зәйнәп Фәрхетдинова һәм Зөфәр Хәйретдинов. Икесенең дә сәхнәгә чыгып халык арасында танылуларына берничә генә ел. Тик тамашачы тиз арада үз итеп өлгерде аларны. Чөнки халык ул акны—карадан, чынны—ялганнан, табигыйлыкны ясалмалыктан аера белә. Һәм ничек кенә аера әле. Зәйнәп тә, Зөфәр дә халыкның үз арасыннан чыккан, ходай бирмеше—талантка ия булулары, үз җырларын эзләп табулары, аларны кыланчыкланмыйча, табигый итеп башкарулары белән халыкның күңелен яуладылар. Йөрәктән чыккан гына йөрәккә барып җитә, дигән хакыйкатьне кат-кат раслады алар һәм бүген дә шул хакыйкатькә тугрылык саклап иҗат иткән көннәре.

Ә чын талантка һәрчак урын бар. Менә бу көннәрдә җөмһүриятебез башкаласы Казанның иң зур тамаша залларыннан булган спорт сараенда татар халык җырлары һәм эстрада җырлары фестивален ачып җибәрүчеләр арасында әле чагыштырмача яшь җырчы Зәйнәп Фәрхетдинова да барлыгын күреп чын-чынлап куандым мин. Ник дисәң, быел җәй аның халык алдында, нәкъ менә бәйге уртасында ялындырмыйча һич кенә дә иренмичә, мәйдандагыларның күңелләре булганчы җырлаганлыгы хәтеремдә. Аның белән бергә килгән Зөфәр Хәйретдинов та үзенең халыкка хезмәт итәргә чын күңелдән алынган булуын сансыз-исәпсез җырлары белән (һәм нинди җырлар әле!) раслаган иде. Халкыбызның милли бәйрәме Сабан туена үзләренчә бер ямь бирде алар. Һәм З. Фәрхетдинова сурәтләнгән рәсемгә чәченә ак тасма бәйләгән кызчыкның башы очраклы гына эләкмәгән: Зәйнәп апасының шулай матур итеп, озаклап җырлавына рәхмәт йөзеннән аңа шунда янәшәдә генә үскән болын чәчәкләре китереп бирде ул. Бәлки энисе яки апасы җыеп биргәндер, я алар кушып үзе җыйгандыр— анысы алай ук мөһим түгел. Иң әһәмиятлесе— шушы кечкенә генә бизәк ике якның да күңелен бермә-бер күтәреп җибәрде. Бердән, Зәйнәп халкының «иң нечкә кыллары» кузгата алырлык итеп җырлаган, икенчедән, тамашачының игътибары аның да күңелен үстереп, канатландырып җибәрә бит. Ә сәнгать күгендә тагын да яктырак яну өчен әнә шундый күңел канатлары да кирәк.

Р. Гыйльметдинов тексты һәм фотолары.

01 хәбәр итә

Янгын —зур бәла ул. Әмма аны булдырмый калу һәркайсыбызның кулыннан килә. Моның өчен бары бераз гына игътибарлырак, саграк булырга гына кирәк. Безгә бит һәрчак нидер җитеп бетми: йә вакыт, йә булмаса кирәкле материаллар яки җиһазлар җитенкерәми. Аның караңы, янгын булганнан соң барысы да кирәгеннән күбрәк күләмдә дә табыла әле.

Соңыннан шул. Шунысы кызганыч.

8 ноябрьдә Норлатта Ленин урамындагы 43 нче йортта —Кәлимуллиннар хуҗалыгында мунча янды. Янгын очрагы буенча тикшерү бара.

20 ноябрьдә Үрнәк авылында яшәүче Х. Н. Хаҗимoратовларда янгын чыкты. Бу янгынга Хаҗиморатовларның авыру уллары сәбәпче була. Нәтиҗәдә ут ишек алды каралтыларын юк итте. Шул хәлдән соң ике көн үтүгә Кәкре Атау авылында яшәүче Сабировларның туганнан-туган 17 яшьлек энесе Р. Ш. Вәлиәхмәтовның тәмәке белән саксыз эш итүе янгын чыгуга китергән.

9 декабрьдә янә дә янгын сүндерү машинасын чакырттылар. Бу юлы шәһәрнең Ломоносов урамында 11 нче йортта янгын курнычы туган була. Йорт хуҗасының җиде яшьлек улы И. Галиев шырпы белән уйнаган икән. Ярый әле ут көчәеп китмәгән, урын-җир әйберләре генә янган.

Ә менә икенче көнне Якушкино авылында чыккан янгын П. Степанов гаиләсен баш өстендә түбәсез дә калдырды. Йорт тулысы белән янып бетте. Янгын исә мичнең төзек булмавыннан чыккан.

Н. СӨЛӘЙМАНОВ,
Дәүләт янгын күзәтчелеге бүлеге начальнигы.

Җылылык өләшүчеләр

Үзәк җылылык челтәре шәһәребезнең күп йортларына пар бирә. Менә ничә еллар инде анда эшләүчеләрнең намуслы, тырыш хезмәте белән өйләребездә җылы. Чыннан да анда үз эшләренең чын осталары эшли. Шуңа да җылылык белән тәэмин итүдә өзеклек туганы юк. Бүген салкын кышларда өебезгә җылы бирүчеләргә рәхмәтебезне җиткерәсе килә. Кешеләр турында гел шулай кайгыртучанлык күреп торсыннар иде.

Советская урамы 104, 106 йортларда яшәүчеләр.

Мөхәррир урынбасары
Р. З. АЙЗАТУЛЛИН.

Учредитель: халык депутатларының Октябрь район Советы.
Газетада язмалары басылган авторларның фикерләре бу әле редакция фикере дигән сүз түгел.

РЕДАКЦИЯНЕН АДРЕСЫ: 423000, Норлат шәһәре, К. Маркс урамы, 19.
ТЕЛЕФОННАР: мөхәррир—2—12—14, 2—22—81, мөхәррир урынбасары—2—10—44, рус теленә һәм чуваш теленә тәрҗемә буенча мөхәррир урынбасарлары—2—15—63, социаль-экономика бүлеге—2—22—51, җаваплы секретарь—2—14—16, хатлар бүлеге һәм бухгалтерия—2—18—67.

Газетаны Фидания ХӘЙРЕТДИНОВА җыйды. Римма ГАНИЕВА верстка ясады. Клара БОБКОВА басты. Корректор Зөлфия ВӘЛИЕВА.

«Дуслык» газетасы атнаның сишәмбе, пәнҗешәмбе, шимбә көннәрендә чыга һәм рус, чуваш телләренә тәрҗемә ителә.

ТССР информация һәм матбугат Министрлыгының Норлат-Октябрь типографиясе.
Күләме—1 басма табак.
Заказ 151. Тираж 3413.